

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

A közigazgatás rendezése.

— Két cikk. —

Épen ellentétben az eddigi kísérletekkel, mely inkább a községi hatósági kört akarta gyarapítani, a járási hatóságot pedig egyszerűen megszüntetni. Ekként közigazgatási egységek lettek volna: a megye, a község és a megyétől független városok.

A mi nezetünk szerint a magyarság és a magyar nemzeti állameszme szempontjából sokkal szívesebben pártoljuk a járási hatóságok rendszerét. Mi a községeket nem akarjuk kibocsájtani a járási és a megyei gyámkodás alól. Nemzetiségi vidéken valóságos veszedelem lenne a községek függetlenítése, önállósítása, Hisz, ha ilyen nemzetiségi községeket a szabadjára eresztünk, onnétszámüzve lesz a magyarság.

Ezek a községek mind megannyi fészkei lennének az egységes magyar nemzeti állammal szemben az excentrikus törekvéseknek. Csak maradjon megezen községek háta mögött a régi jó magyar főszolgabíró, ki erélyesen ellenőrzi a községi kupaktanács működését és üstöküknél fogva tartja a nemzetiségi politikusokat. De különben is földműves ország lévén, különösen az alföldön, hol a telkes gazdák az év nagy részében künn a tanyákon szét-szórva laknak, szélesebb hatósági körű községi szervezetnek értelme sem lenne.

Ott pedig, hol a községi élet kifejlődik és a község egy egész vidék központjává lesz, valamint a nemzeti szempontok is indokolják, könnyítsük meg a községek átalakítását rendezett tanácsu városokká

melyeket ma is egy közigazgatási járás számba vesznek. A község tehát előléptethető, maga egy járás lesz; egy központi hatóság, mely függetlenítvén magát az eddigi járási hatóságoktól, közvetlen a megye alatt fog állani. Ennek megfelelőleg a járási hatóságok hatáskörét lehetőleg hozzuk összhangzásba a rendezett tanácsu városok hatáskörével. A járási tanács mellé állítsuk oda a járási képviselő-testületet, mely jelenleg nincs. Ekként egy alkotmányos, népképviselői tényező lesz a járás.

Stilszerűség szempontjából is csak helyeseljük ezt a rendszert. Ugyanis a legkisebb közigazgatási egység a kis-község. Kis-község az, a mely a maga erejéből nem tud fentartani egy saját községi hatóságot. E célból kénytelen szövetkezni több hasonlószerű kis-községgel. A fejlődés fokát jelenti tehát, mikor már a kis-község nagyközséggé alakul, önálló községi hatóságot alkot, de még mindig a járási hatóság kötelékében marad. A további fejlődés az lesz, ha ez a község rendezett tanácsu várossá alakul, önmaga képezvéna saját területére nézve járási hatósággal egyenrangú közigazgatási hatóságot. Az analógia abban is meg van, hogy több kis-községnek egy közös alkotmányos tényezője, közös képviselő-testülete van.

A járásbeli kis-és nagyközségek pedig egy közös járási képviselő-testületet alkotnak. Ettől emancipálván magukat a rendezett tanácsu városok, saját képviselő-testületet alkotnak. A községi fejlődés legfelső foka lesz aztán, ha a megyéből is

kiválnak és a megyével egyenrangú önálló törvényhatóságot alkotnak.

A mostani járási hatóság átalakítása nem is valami nagy rázkódással jár. Amennyiben a mostani járási hatóságot egyszerű képviselőtestülettel kell ellátni és gyámhatósági hatáskörrel kell felruházni, úgy, hogy a járás és a rendezett tanácsu város ugyanazon jelentőségű hatóság legyen. A járás központján kell aztán össze vonni a királyi bíróságot, a királyi adóhivatalt és így mindjárt egy valóságos vidéki központ lesz a járás székhelye. Ekként a közigazgatás lényegesen összpontosítva lesz, ami a nemzeti állameszme tekintetében ropant fontossággal bír. De viszont a községek fejlődésének sem vágjuk utját, sőt biztatjuk arra, hogy iparkodjanak magukat emancipálni a járástól. Magyarosodjanak, gazdálkodjanak, csinosodjanak, hogy aztán kellő értelmi, erkölcsi és anyagi feltételek birtokában r. t. városokká legyenek.

A jövő hó első felében a belügyi miniszteriumban összeülő közigazgatási ankéten kerül szóba legelső sorban a közigazgatási beosztás és szervezés kérdése. Ez a szervezési kérdés a legelső és legfontosabb feladat. Ennek a kérdésnek szerencsés és a mi nemzeti különleges igényeinknek megfelelő megoldása képezheti a helyes kiindulási pontját a közigazgatás rendezésének. A többi mellékes kérdés már csak az ügymenet gyorsítására, tökéletesítésére vonatkozik. Ez a területi beosztás és hatósági szervezkedés azonban már a magyar állam existenciáját érinti. R.

TÁRGZA.

Petőfi-ünnepélyről.

A dr. Ujfalussy József gyulafehérvári kanonok ur által a közebed fölött tartott serleg beszéd a következő:

Tisztelt Ünneplő Közönség!

Midőn a megtisztelő bizalom folytán e diszes serleget kezembe veszem, hogy azon érzelmeket tolmácsoljam, melyek ma mindnyájunknak szívét áthatják, egy káprázatos fényességű tünemény merül fel lelki szemeim előtt, édes magyar hazánk dicsőséggel teljes multjából; egy esodásan ragyogó meteort látok a megújuló magyarhon egén villámként átcikázni, új életre keltő világosságot árasztva a hosszú sorvasztó sötétségbe; egy tüneményes ifju legendás alakját látom kiemelkedni szabadságáért küzdő nemzetem hős fiai közül, kinek szíve-lelke esupa tűz, szelleme fellobogó láng, kit homlokán csókol a hazaszeretet geniusza s a költészet örök ifju lantos muzsája, ki a mily szépen, lelkesen tudott dalolni a hazaszeretetről, ép oly önfeláldozó hősiességgel tudott meg is halni hazájának, nemzetének eltiprott szabadságáért.

E fényességes tünemény, e káprázatos meteor

e esodás lelke ifju t. ünneplő közönség Petőfi Sándor volt.

Ki volt Petőfi Sándor, mindnyájan jól tudjuk; rövid, dicsőséges életének történetét iskoláinkban tanítjuk.

De mi volt Petőfi Sándor e nemzetnek, melynek fiai, e hazának, melynek szabad polgárai vagyunk? ezt illik az élet nagy iskolájában is gyakran fölemlgetnünk, illik erről soha meg nem feledkeznünk, illik és honfiai szent kötelesség unokáinknak is elbeszelnünk, hogy az a szent kegyelet, mely ma a mi kebleinkben él, éljen tovább is, éljen és soha ki ne haljon, nemzedékről nemzedékre éljen időtlen-időkig, míg csak egy magyar szív dobog ezen a megszentelt földön, „a melyen annyiszor apáink vére folyt s a melyhez minden szent nevet egy ezredév csatolt.”

Ma volt Petőfi Sándor? oh felelj meg e kérdésre én drága nemzetem s valld meg egy hitvalló bátorságával, hogy Ő neked apostolod volt, ki tégedet megtanított egy nagy és fönséges igazságra; megtanított arra az igazságra, hogy egy nemzet független, szabadság nélkül elvész és megsemmisül, vagy nyomoru sybarita vázzá fajul.

Valld meg édes nemzetem! S kiáltd oda a szabadságot szerető, szabadság után vágyó népeknek, hogy Próféta volt Ő, ki jóslatával új erőt öntött csüggedő lelkebe az általános reménytelenségben is remélni, egy jobb, egy szebb jövőben.

Igen, valld meg és hirdesd háládatos kegyelettel, hogy az elnyomatás kietlen pusztájában tüzes felhő oszlop volt Ő, ki lánglelkével előtted járt, hogy a szabad, független Magyarország tejjel-mézzel folyó kánaánjába elvezessen.

Oh, mert mi volnál te ma drága nemzetem, ha ennek a tüzelő szellemóriásnak ajkain fei nem harsan a „Talpra magyar“, mely szavak villanyáramként futottak át megbénult idegeiden, s lángpallost adtak kötelekeiből folszabadított kezébe, hogy megvívj egy küzdelmet, melyhez csak a Titánok harezája volna hasonlítható?

Tisztelt ünneplő közönség! Már több, mint egy félszázada annak, hogy nemzet vezető tűzszölapa kialudt a szabadság és honszeretet lángszavú apostolának ajkai elnémultak, a hős elesett ott, a hol kívánta: a harezmezején.

A drága anyaföld magába fogadta hű fiainak porhadó testét, de szelleme, lelke, emléke itt él ma is közöttünk.

Hisz láttuk, a kegyeletnek és hazafias érületnek minő impozáns megnyilatkozásával ünnepelte meg a mult évben a magyar nemzet hős fia dicső halálának ötvenedik évfordulóját széles e hazában.

Kiváló örömmel szemléltük, hogy a nemzet e kegyeletos ünnepségből részt kívánt magának e kies és nagyhirre hivatott fürdőtelepnek üdülő közönsége is, midőn itt e helyen szintén szépen sikerült Petőfi ünnepélyt rendezett s elhatározta, hogy

Világ béke?...!...

(—z—y.) Kérdőjel illeti ezt a szót azután a fölkiáltó jel után, a melyet a napokban Párisban összeült interparlamentáris békekonzferencia e kérdésben hozzáfűzött a parlamentek szünetelése közben, föl híván a figyelmet, e mindeneket nagyon is súlyosan érdeklő kérdésre.

Mert hiszen tény az, hogy a militarizmus, az állig való fölfegyverkezettiség a nemzeteknek nemcsak számbeli, hanem anyagmillióit tartja lekötve, és elvonja a nemesebb versengés, a jóllét hatalmasabban buzgó erő forrásainak medrétől az intellektuális, mint a materiális panderántiának előhaladásra hivatott és arra méltó erőit.

Hogy mikor fog az ősök béke korszaka bekövetkezni, a mi csupán az idealiter magasan gondolkozók lelkületében utópiaképen él, azt annál nehezebb meghatározni, minél küzdelmesebbé válik a lét-fenntartás örök harcza, s minél aggasztóbbak a jelenségek abban a tekintetben, hogy egy formájában ugyan különböző, de magában és eredményeiben a középkori népvándorlással azonos magában fogja megrendíteni a világegyensúlyt a rohamosan szaporodó, s faji öntudatára ébredett más elem részéről.

Ámde addig is — dicsőretére legyen mondva a kiveszésre ítelt idealis államfölfogásnak s főként az ennek gyakorlati megvalósítására vállalkozott tisztis liberálizmusnak — az alkotmányos államok szövetsége azokkal, — melyek alkotmány nélkül is szolgálják a humanizmust, s bár csupán elvben, fen tartják az utókor számára követendő hagyomány képen a békeszeretetet kapesán az egy akol és egy pásztor magasztos, biblikus példázatát. Talán — ami ugyan nem hihető ez a kor is elfog következni — valamikor, akkor a mielőtt az államok s azok vezetőinek — egyénisége a közös béketűrésben, az egyöntetű jó akaratban, s a hódítás vágyának megszűntében annyira összeolvad, hogy a tízparancsolatnak egyik legmagasztosabb tétele világ törvényévé válik a valóságban is.

Különösen jól eső érzéssel konstatáljuk, hogy az e kérdés — közül folyó tanácskozásokban — a mióta csak kezdetüket vették Magyarországnak mindig hagyományaihoz mérten előkelő szerep jutott. Ezt nem csak hagyományainknak, hanem azoknak is köszönhetjük nemzeti öntudatunkat dagasztó önérzéssel, kik az egész művelt világ előtt móltóknak, képeseknek bizonyultak, a világ sarkait helyes irányba kiigazító eszméknek zseniális propagálására, képviselőit.

A millenium nagy esztendejében Szilágyi Dezső volt az interparlamentáris béke konferencia elnöke s tudása, óriási, bár az idegen nyelv nehézségeivel küzdő elokvenciája, inponáló egyénisége előtt meghajolt az egész művelt világ. Bár akkor külön politikai táborban voltak benn, de a külföld előtt a magyar

ezen emlék ünnepséget minden évben meg fogja tartani.

E szent, a kegyeletes, a hazafias czélból gyűltünk mi is tehát ma e helyen egybe s nekem jutott a kiváló szerencse, hogy ezen ünnepi lakomán föl emeljem e díszes serleget, tiszteletére annak, kinek dicső emlékét ünnepeljük.

Én úgy hiszem, tisztelt, ünneplő közönség, hogy a kegyeletes örökösök első sorban az által fejezik ki tiszteletüket a becses emlékü elhunyt iránt, ha végrendelét hiven, lelkiismeretesen teljesítik.

Nos hát én édes, drága nemzetem! neked is van a te dicső apostolodtól egy ilyen végrendelated, melyet a halhatatlan költészetben ama szavakba foglalt egybe:

„Haza és szabadság, ez a két szó, melyet
Először tanuljon dajkától a gyermek,
És ha a csatában a halál eléri,
Utószor e két szót mondja ki a férfi.”

Vésd jól elmédbe én nemzetem e végrendelated, hogy nagyfiadnak emlékét móltón megtiszteljed; tartsuk meg azt mi is tisztelt ünneplőközönség hiven, lelkiismeretesen s akkor e sasszemű látnok biztos reménységével kiálthatjuk:

Éljen a szabad, éljen a független Magyar-ország!
Közli: Dr. B. V.

név dicsőségében együtt fűzött diadal koszorút gr. Apponyi Albert, méltan bámulatban ejtvén esodaszerű ékesszólásával a művelt külföld illusztris képvislőit.

Azóta még egyszer szerzett-dicsőséget gr. Apponyi a magyar névnek, ujólag be bizonyítván azt, hogy a magyar politikus jól és melegen átérzi a világ béke-nagy kérdéseit, annyira, hogy az idealizmus megvalósíthatatlanságából le tud szállani a gyakorlatiasságnak a vég célhoz vezető lépcsőire is, s bebizonyítván ez által ujulóg nagy elhivatottságát a belpolitikai irányzatok vezetése körül is, Apponyi mamustusos beszédje, melyet Párisban mondott el már csak azért is egyik legkiválóbb alkotása a nagy számoknak, mert olyan eszme szolgáltatában mondotta el, amely az utóbbi időben egész lelkét betölti.

A világ béke ideájának megvalósítására a világ sajtóját akarja szervezni a parlamentek uniójának szövetséges társául. Ezt az eszméjét, a melynek itthon már sikerült is tesztet adnia, most akarja az egész művelt világra kiterjedően fogantatra juttatni. abból a gondolatból indult ki, hogy az interparlamentáris unió nem teljesíthette eddig feladatát, nemzeti csoportjai nem működhetek kellő hatással, mert nincs meg köztük és a népakarat között a kellő kapcsolat.

Ezt megteremteni és állandóan fen tartani, a sajtó hivatása. És hogy a sajtó teljesítse is ezt a hivatását, ehhez szükséges a békebarát sajtó szervezése, hogy a béketörékvések rendszeres előmozdítása a sajtóban gyökeret verhessen. Például oda állította a már megszervezett magyar békebarát sajtószövetséget — amelynek nyomán már a szerbek is szervezkednek — s a példa követésére felszólította a nyugati nemzetek, első sorban Franciaország sajtóját.

Népakarat és sajtó egyöntetűsége: ez a világ béke alapja. Apponyi szerint, mi hozzá tehetjük, hogy az ország békének is ez a bázisa. És azt is nyomban, hogy egyes disszenáns hangokat számba se véve, nagyobb harmonia ami kis országunkban sem volt, mint manapság.

Pedig országok békéjéből áll a végeredményben, a világ békéje.

Sapientia sat!

A székelyföldi iparkiallítás ismertetése.

(Folytatás és vége.)

Vegyészeti ipar.

Ez az iparág nemcsak itt, de az egész országban is el van hanyagolva.

Törpényi János helybeli tintagyáros többféle kitűnő minőségű gubacs, antraczen és színes tintát, valamint hidegenyvet állított ki. Gyarlóságunkat árulja el, hogy mégis idegen tintákkal van a helyi piacz elárasztva. Hogy miért veszünk Leonhardféle tintát, mikor helybeli gyáros ugyan-olyan minőségűt olcsóbban árusít — azt nem értjük.

Breckner Vilmos törekvő szappangyáros ügyes csoportozatban mutatja be gyártmányait: közönséges mosó és márvány, finomabb elefánt szappant és szappan port. Gyártmányai oly finomak, hogy csak egy lépés még — és pipere szappant is gyárt hat. Ebben szükségletünk nagy, szállítónk pedig Ausztria. Reméljük, hogy nemsokára meglepi közönségünket pipere-szappanok gyártásával, mert arra termelt, iparának fejlesztésére hivatott iparosnak ösmerjük.

Sokszorosító és papir ipar.

Két elsőrangú fényképészünk kivételével iparosaink nem igen buzgókodtak készítményeiknek bemutatásával. Bizonyára nagyon jól megy sorsuk, nem szorultak rá a közönség támogatására. Ha valaki a kiállításból ítélne meg ipari állapotunkat, azt kellene hinnie, hogy nyomda- és könyvkötő iparunk egyáltalán nincsen.

Veinrich Sámuel fényképész 3 nagy csoport képet, igen sikerült platin nagyításokat és néhány kitűnő típus képet mutat be. Egy cigánynak és egy oláh parasztpárnak képe különösen jól sikerült, s becsületére válik készítőjének.

Csonka Géza fényképész tárgyai sem szorulnak külön dicsőretre, mert közönségünk művészi izlését és kitűnő technikáját amugy is kellőképpen méltányolja. Brómezüst képei minden kritikát kiállanak, platinagyításai élethűek, makar képei pedig ritka, meleg tónussal ékeskednek.

Papp Ferencz kézdivásárhelyi fényképész Háromszék megye regényes tájairól készített pompás fényképeit állította ki.

Az egyetlen könyvkötő, ki részt vett a kiállításon Schnitzen Jakab helybeli könyvkötő, ki egy esinos író mappát és díszes irattartót állított ki.

Prizs József Gyergyó-Ditről egy esinos füzetet, Rosenberg Albert helyből igen praktikus, saját találmányu mintazaeskókat mutatott be.

Vas- és fémipar.

Az elszigeteltség, a nagy forgalmi pontokból való távolság és a közlekedési eszközök hiánya megsemmisülésbe sodorták a Székelyföldnek vasiparát. A kovásznai, fülei, bodvai vasgyárak és a Csikbalánbányai híres rőzbánya egymásután szüntették be üzemüket, a szegénység és a kivándorlást növelvén maguk után.

Egyedül a szentkeresztbányai vasgyár áll még fenn, a melyet tulajdonosa Lántzky Sándor küzdelemmel sok áldozat árán tart fenn. Ez minden fajta gyártmányát bemutatta kiállításunkon, kezdve a rud vasaktól és kapáktól a esinosan dekorált érekkemencékig. Dicsőrettel szólhatunk a gyártmányok jóságáról csupán az érekkemencék mintázása kívanna több változatosságot és stilszerűséget. Megvagyunk különben győződve, hogy a derék tulajdonos mihelyt közelében vasutat kap, a külsőzében is ujtásokat fog behozni. Adja isten, hogy mielőbb teljesedésben menjen a székely vasut hálózat kiépítése, melynek halogatása bénítólag nehezedik a Székelyföld közgazdasági viszonyaira.

Szilágyi Testvérek marosvásárhelyi gépgyárosoknak egy négy kerekű és egy két kerekű tüzi feeskendője bizonyoságot szolgáltatott arra, hogy e nemben is kitűnő munkákat kapunk helyben s nincs miért idegenbe menjünk értük. A Szilágyiék által nagy igyekezettel fen tartott vállalat mindenestre megérdemli a közönség támogatását.

Szilágyi Domokos miniatúr szeszűzőjének sok nézője akadt. Nagy türelemnek és pontos munkának tanulságos tárgya ez.

Sulez József marosvásárhelyi lakatos sirrása is szolid pontos munka.

Koós Ferencz kép után csinálta meg „Add meg a mi mindennapi kenyerünket” szinbolizáló dombor művet. Egy gatyás piraczt ember, a mezőn a kalap levéve, kaszáját lábához állítva imádkozik. Erős vaslemezekből nagy fáradsággal kidogozott munka, a mely dicsőretére válik a készítő fiatal iparosnak, jöllehet maga a rajz, hogy még némi kívánni valót

Tartler József marosvásárhelyi lakatos segéd 14 darab kovácsolt disznövet állított ki. Ezek között anyai szeretetett ábrázoló dombormű művésziesen van megalkotva, a mely Hegedüs miniszter figyelmét is megragadta. A miniszter a megnyitáskor elő is jegyeztette Tartlert a Párisba küldendő ösztöndíja sok közé. A többi munkái filegrám virágosokrokból, rőzsa ágakból és virágokkal díszített képkeretekből levéláymokból állanak.

Takarék tűzhelyeket Kapusy Károly szász-regeni és Ráduly Ferencz kézdivásárhelyi lakatosoktól látunk. Mindketten egészen versenyképes munkákkal mutatkoznak be.

Kézel József bádogos padlás ablaka művészileg van kidolgozva, a rajz pontos betartásával és a ragyogóan tiszta munkával válik ki.

E csoportban két érdekes találmány is látható. Az egyik Tamás János helyi állatorvos gőzgép vizsinmutatója, a melyet szakértők célszerűnek és gyakorlatiasnak mondanak, a másik Rosenberg Albert dugóhúzó gépe, a mely ásványviz, sör, bor, s hasonló nagy forgalmu üzletekben elterjedésre van hivatva. Mindkét feltaláló kapott immár megrendeléseket. A dugóhúzó gépnek gyártását egy bécsi cég vállalta magára.

Koos Géza rostái, Papp Gyula pontos mérlege és Kolozsi József koci alkatrészei érdemelnek e csoportban még említést.

A szászregeni híres koci ipart Depuer Róbert mutatta be. Remek kociját 650 frtért el is adta. Ha-

sonlóképpen eladta Palek Károly marosvásárhelyi kocsigyártó is a kiállításra készített kocsiját.

Bőripar.

A romániai vámháboru sokat rontott a Székelyföld híres bőriparán. Timár iparunkat részben az semmisítette meg és fölöttébb megnehezítette a láb-beli készítő ipar existenciáját. Mindannak dacára jeles szakiparosaink számosan vannak.

A cipész iparban a kiállításon Geschmeidi Antal marosvásárhelyi, Orbán Nagy- és Tamás székelyudvarhelyi cipő raktár szövetkezete és György Mihály kovásznai cipész valósággal remekelnek, formásabb és jobban megmunkált cipőket országos kiállításokon sem lehet látni.

A marosvásárhelyi híres esztrakészítő ipart Vida Károly, Erdős János és Simon Károly képviselik, utóbbi bemutatta az általa gyártott honvéd bakancsokat is. Kézdivásárhelyről Szöcs Bálint és Turóczy Albert esztradiák szintén versenyképes árukkal vannak jelen.

Élelmi cikkek.

Nagy jövője kell valamikor legyen ennek az iparnak a hús, tej, gyümölcs feldolgozás külföldön nagy vidékeknek nyújt existenciát s nálunk a Székelyföldön kedvező feltételek állanak rendelkezésre.

Kiállításunkon Ince Gyula és Moczán Tódor mutatják be a háromszék megyei turó és sajtkészítést, melyek közül különösen a híres kaskaval sajt igen megnyerte a közönség tetszését.

Ince Gyula baróthi és Moczán Tódor nagybecsoni gyárainak fejlődéséről örömmel veszünk tudomást s őszintén kívánunk nekik továbbra is előhaladást.

Még Csímpoko János remeteszegi turó készítő-től látunk a marosvásárhelyi piacon kedvelt sajtokat.

Róthy János füstölthús áru. Hoffmann Károly izlotes süteményei, a megyesfalvi likör-gyár és a Bürger-féle sörgyár gazdag kiállításai teszik változatossá és kíváncsiságot e csoportot.

Végül megemlékezünk a kiállítás rendezőiről, a kik az e célra alakult rendező bizottságban tevékeny munkásságot fejtettek ki. Tauszik B. Hugó kamarai elnök, mint a rendező bizottság elnöke. László Gyula mint jegyzője, Örley János kir. iparfelügyelő, Sz. Szakáts Péter kamarai titkár, Fekete Jakab áll. szakiskolai igazgató, mint a bizottság tagjait, munkásságának köszönhető, hogy e minden tekintetben tanulságos kiállítás létre jött. Bizonyynal láthatók tanulságai is, melyek a székely ipar fejlődésének alapjai lesznek. Jó ily határjelzőt többször tenni haladásunk és nyomorúságunk útjára, hadd lássák.

A kiállítás költségei a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara, Marosvásárhelyi szab. kir. város tanácsa, a marosvásárhelyi Agrár takarékpénztár részvénytársaság, Marostordavármegye és Marosvásárhely sz. kir. város közigazgatási és iparfejlesztő bizottsága, a Marosvásárhelyi takarékpénztár részvénytársaság, az Erdélyi kereskedelmi és hitelbank és emke szíves adományából, egy népünnepély jóvedelméből és a kiállítási belépti díjakból gyűlt össze.

Közgazdasági szaktudósítók külföldön.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a következő leiratot intézete a magyarországi gazdasági egyesületekhez:

Értesitem az egyesületet, hogy a tárczámat érdeklő kérések tanulmányozása végett báró Malcoms Jeromos miniszteri tanácsosi címmel felruházott miniszteri osztálytanácsost a Németbirodalom Dánia és Hollandi területére szóló megbízással Berlinbe, György Endre volt országgyűlési képviselőt, a Magyar Tudományos Akadémia tagját, Angolország és Franciaország területére szóló megbízatással Londonba, Gaál Gyula földbirtokost a Balkán államok területére szóló megbízatással Bukarestbe és ifj. Paikert Alajost, a mezőgazdasági muzeum őrét az Amerikai Egyesült Államok és Kanada területére szóló megbízatással Washingtonba, szaktudósítókul kiküldtem.

A szaktudósító feladata általában azon közgazdasági, társadalmi, illetve műszaki viszonyoknak kimerítő kutatása, melynek tanulmányozására kiküldetett.

Nevezetesen éber figyelemmel tartozik a szaktudósító kísérni az illető ország közgazdasági politikájának úgy általános irányát, valamint minden fontosabb kérésére vonatkozó mozzanatát és az ottani szaktudósító részére kijelölt feladatok tekintetében kifejtett törekvéseit, valamint az illető köröknek arra vonatkozó tevékenységét.

A tanulmányozása tárgyát képező viszonyok tekintetében és az ez által elért vívmányokról, továbbá az ide vágó törvényalkotás terén életbeléptetett újításokról és ezek hatásáról, valamint a gazdasági fejlődés előmozdítása céljából tervezett, további rend szabályokról tüzetes tájékoztatást szerez.

Különösen pedig a mező és erdőgazdaság ügyeket illetőleg a szaktudósító a tanulmányozásra kijelölt országokban figyelemmel kíséri: a mező- és erdőgazdasági termények, termékek és cikkek behozatali és kiviteli forgalmát; a vámokat, a forgalmi és egyéb illetékeket, különösen azon cikkek tekintetében, a melyek a magyar korona országainak termelése vagy fogyasztása szempontjából jelentőséggel bírnak; általában a mező- és erdőgazdasági ügyek fejlődését és az ennek előmozdítását célzó intézkedéseket; a mező- és erdőgazdasági termékek és cikkek előállítását, vagy feldolgozását megkönnyíti vagy olosóbbá tevő üzem-nemeket; a gazdasági szakoktatás ügyét, a gazdasági munkások és a munka közvetítés viszonyait; a tarifa politika és gazdasági statisztika, az állategészségügy, az állattenyésztés, a borászat és szőlészet, a telepítés kérdést, stb. szóval a földmivelésügyi tárcza hatáskörébe tartozó összes fontosabb ügyeket.

Kedvező konjunkturákat, melyeket a hazai érdekeltek körök haszonnal kiaknázhathatnak, mindannyiszor a legsürgősebben kell a m. kir. földmivelésügyi miniszter tudomására hoznia.

A fentebb jelzett ügyekre vonatkozó törvényjavaslatokat, rendeleteket emlékiratokat, és figyelmet érdemlő szakmunkákat szintén azonnal meg kell szereznie és a m. kir. földmivelésügyi miniszternek előterjesztenie? kit egyszersmind azon tárgyalásokról is tájékoztatni kell, melyek az említett törvényjavaslatok tekintetében folyamatban vannak.

Végül köteles a szaktudósító a m. kir. földmivelésügyi minisztértől esetről-esetre veendő minden megbízhatásnak is megfelelni.

A szaktudósítók kizárólag az én fenhatóságom alá tartoznak s a cs. és kir. osztrák magyar követ-ségekhöz vagy konzuli hivatalokhoz, melyeknek hivatali kerületében tartózkodnak, nincsenek beosztva, azonban ezen képviseleti hatóságok támogatásában részesülnek.

Hogy ezen kizárólag az ország fontos mezőgazdasági érdekeit szolgáló intézmény sikere működést fejthessen ki, kívánatos, hogy a gazdakörök figyelme e szervezetre felhívásuk azzal a további figyelmeztetéssel, hogy a szaktudósítókhoz hozzá-mintázandó s közérdekű adatokat tartalmazó jelentéseit első sorban e miniszterium hivatalos közlönyében a Földmivelési Értesítő-ben fogom közzététni; de ezen felül intézkedni szándékozom az írárt is hogy a jelentések — vagy esetleg azoknak kiválóbb érdekes adatai kivonatolva a napi sajtónak és a szaklapoknak is rendelkezésükre álljanak. Ezekre a közleményekre az ország gazdaközönségének figyelmét és érdeklődését ez uton is felhívom; s kérem az egyesületet, hogy saját hatáskörében ezen közérdekű intézkedés ismeretét szintén terjeszteni szíveskedjék.

Megjegyzem még, hogy hatóságoknak, szaktestületeknek s magán személyeknek is módot kívánok adni arra, hogy gazdasági tárgyú és irányú, tehát nevezett szaktudósítóim, munkakörébe vágó s az illető szaktudósító működési területéről kijelölt országokra vonatkozólag netán óhajtott felvilágosítások és adatok beszerzése céljából szaktudósítóim tevékenységét igénybe vehessék, illetőleg kikérhessék. Ily irányú megkeresések ennél fogva, a kívánt felvilágosítások és adatok tárgyának és céljának mindenkor pontos és világos megjelölése mellett esetről-esetre hozzá-mintázandók. Részemről igen 'ogok örvideni, ha az érdekeltségi körök szaktudósítóim ily irányú tevékenységét minél fokozottabb mértékben fogják igénybe venni.

A szaktudósítóktól veendő kívánt felvilágosítások annak idején szintén az én közvetitésemmel fognak az illető érdeklődőknek rendelkezésükre bocsátatni. Kelt Budapesten, 1900. évi apr. hó 10-én. Darányi s. k.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk.** Minálunk a szerdai napokat az ugynevezett kritikák napok közé avatta fel az időjárás, mert az idén a nagyobb viharok rendszeresen szerdán történtek. Hogy az időjárás hű maradjon felvett szokásához, mult szerdán is hozott egy kevés jégesőt, mely azonban csak az északon fekvő községeknek tett némi kárt s Kézdivásárhelyet az északon elvonult viharok csak a szele érte. A hőmérséklet általában tulságos magas.

— **Személyi hir.** Illusztris vendége volt a mult hófőn városunknak. Dr. Hegedűs Loránd országgyűlési képviselő jött el hozzánk, hogy egy közgazdasági művéhez adatokat szerezzen magának. Hétfőndélután több műhelyt s az egyes iparosoktól közvetlen meggyőződést szerzett arról, hogy minő hatással volt a székely kisiparra a románai vámháboru. A Kézdivásárhelyi iparosok a kereskedelmi miniszter fiát s a jónövű képviselőt mindenütt a legrokonszenvesebben fogadták s készségesen bocsátották rendelkezésére a szükséges adatokat. A rokonszenves ifjú képviselő f. hó 7-én elutazott a romániai híres Szalancz fürdő meglátogatására.

— **Zilahi Gyula kacagató művész estélye.** Zilahi Gyula a budapesti nemzeti színház tagja f. hó 7-én az Unió-kerti szinkörben kacagató művészestélyt rendezett. Elég szép számú közönség gyűlt össze megnézni a nemzeti színház híres komikusát a budapesti közönség kedvencét, az édes Zsült. Az estély programja elég jól össze válogatva; hém monolog került előadásra. Ezek közül nagyobb hatást értek el: Coquelin kedvenc monologja „Az élet,“ „A komikus“ Kürthy E.-től és „A föld és népei“ ez. kulturhistoriko, geographico humoristikus előadás, melynek írásában Zilahi is közre működött. A programmon kívül volt még egy szavaltat, melyben egy kis iskolásfiú vizsgái zavarát ecsetelte Zilahi, ez volt az estély leghatásosabb pontja. Meg kell jegyeznünk, hogy Zilahi ur művészete egyáltalában nem szorult arra, hogy olyan furcsa ezimmet (kacagó művészestély) csináljon magának reklámot. Az estély tiszta jóvedelmének egy része jótékonycélra az „Orsz. Ötvös-Alap“-nál a tanítók házában kezelt „Zilahi-alapítvány“ javára fordittatik. —cs—n.

— **A tanuló ifjuság szombati mulatságára** ismételtelen felhívjuk a n. é. közönség szíves figyelmét, Mint értesültünk a derék tanulóke szokásos mulatságukon kívül, még egy tánccezzel egybekötött Kosuth-matinét is rendeznek.

— **A kovásznai árviz katasztrófa** egyik áldozatát, Kovács Imrét, a pákái gátnál fadarabokat kereső emberek megtalálták a mult pénteken. A halottat e hó 5-én nagyrészvét mellett temették el Kovásznán. Kövér József hulláját még ez ideig hiában keresik. A végzetes szerencsétlenség még mindig izgatottságban tartja a lakosságot. Az arra illetékes hatóság megindította a nyomozatot arra nézve, hogy kiderítse, vajjon terhele valakit felelősség a szerencsétlenségért. Annyi tény, hogy a szerencsétlenség a roskadozó hidra vakmerőséggel, s megboesáthatlan könnyelműséggel rámenő emberek meggondolatlansága által idéztetett elő. Abban mindenki egyet ért, hogy a hid úgy, a hogy építve volt, nem állhatott ellent a rettentő árviznek.

— **Máthé István** begedű művész e hó 4-én este Kelemen Lajosné, Málík Loránd, dr. Szász Izsákné, Bathó János és a zágóni tanítói dalkör közreműködésével fényesen sikerült, tánccezzel egybekötött hangversenyt rendezett Kovásznán, a Deák Imre-féle szinkörben. A terem teljesen megtelt intelligens publikummal, mely szünni nem akaró ovációkban részesítette a szereplőket. A majdnem 2 1/2 óráig tartó műsor után táncz következett. A mulatság, mely szép jóvedelmet hozott, a hajnali órákban ért véget.

— **Zilahi Gyula** a budapesti „Nemzeti Színház“ tagja, részben az orsz. Ötvös alapnál, a Tanítók házában kezelt „Zilahi alapítvány“ javára, a Deák Imre-féle szinkörben Kovásznán, e hó 5-én jótékony célú kacagató estélyt tartott. A kitűnő művész az estélyre elég szép számmal megjelent közönséget mindvégig igen derült hangulatban tartotta. „A föld és népei“ ezimű tudós felolvasás, mely a maga ne-

Világ béke?...!...

(—z—y.) Kérdőjel illeti ezt a szót azután a fölkiáltó jel után, a melyet a napokban Párisban összeült interparlamentáris békekonzferencia e kérdésben hozzáfűzött a parlamentek szünetelése közben, föl híván a figyelmet, e mindeneket nagyon is súlyosan érdeklő kérdésre.

Mert hiszen tény az, hogy a militarizmus, az állig való fölfegyverkezettiség a nemzeteknek nemcsak számbeli, hanem anyagmillióit tartja lekötve, és elvonja a nemesebb versengés, a jóllét hatalmasabban buzgó erő forrásainak medrétől az intellektuális, mint a materiális panderántiának előhaladásra hivatott és arra méltó erőit.

Hogy mikor fog az ősök béke korszaka bekövetkezni, a mi csupán az idealiter magasan gondolkozók lelkületében utópiaképen él, azt annál nehezebb meghatározni, minél küzdelmesebbé válik a lét-fenntartás örök harcza, s minél aggasztóbbak a jelenségek abban a tekintetben, hogy egy formájában ugyan különböző, de magvában és eredményeiben a középkori népvándorlással azonos magában fogja megrendíteni a világegyensúlyt a rohamosan szaporodó, s faji öntudatára ébredett más elem részéről.

Ámde addig is — dicsőretére legyen mondva a kiveszésre ítelt idealis államfölfogásnak s főként az ennek gyakorlati megvalósítására vállalkozott tisztiz liberálizmusnak — az alkotmányos államok szövetségek azokkal, — melyek alkotmány nélkül is szolgálják a humanizmust, s bár csupán elvben, fen tartják az utókor számára követendő hagyomány képen a békeszeretetet kapesán az egy akol és egy pásztor magasztos, biblikus példázatát. Talán — ami ugyan nem hihető ez a kor is elfog következni — valamikor, akkor a miödn az államok s azok vezetőinek — egyénisége a közös béketűrésben, az egyöntetű jó akaratban, s a hódítás vágyának megszűntében annyira összeolvad, hogy a tízparanosolatnak egyik legmagasztosabb tétele világ törvénynyé válik a valóságban is.

Különösen jól eső érzéssel konstatáljuk, hogy az e kérdés — közül folyó tanácskozásokban — a mióta csak kezdetüket vették Magyarországnak mindig hagyományaihoz mérten előkelő szerep jutott. Ezt nem csak hagyományainknak, hanem azoknak is köszönhetjük nemzeti öntudatunkat dagasztó önértéssel, kik az egész művelt világ előtt móltóknak, képeseknek bizonyultak, a világ sarkait helyes irányba kiigazító eszméknek zseniális propagálására, képviselétére.

A millenium nagy esztendejében Szilágyi Dezső volt az interparlamentáris béke konferencia elnöke s tudása, óriási, bár az idegen nyelv nehézségeivel küzdő elokvenziája, inponáló egyénisége előtt meghajolt az egész művelt világ. Bár akkor külön politikai táborban voltak benn, de a külföld előtt a magyar

ezen emlék ünnepséget minden évben meg fogja tartani.

E szent, e kegyeletes, e hazafias czélból gyűltünk mi is tehát ma e helyen egybe s nekem jutott a kiváló szerencse, hogy ezen ünnepi lakomán föl emeljem e diszes serleget, tiszteletére annak, kinnek dicső emlékét ünnepeljük.

Én úgy hiszem, tisztelt, ünneplő közönség, hogy a kegyeletes örökösök első sorban az által fejezik ki tiszteletüket a becses emlékü elhunyt iránt, ha végrendeletét hiven, lelkiismeretesen teljesítik.

Nos hát én édes, drága nemzetem! neked is van a te dicső apostolodtól egy ilyen végrendeleted, melyet a halhatatlan költészetben ama szavakba foglalt egybe:

„Haza és szabadság, ez a két szó, melyet
Először tanuljon dajkától a gyermek,
És ha a csatában a halál eléri,
Utószor e két szót mondja ki a férfi.”

Vésd jól elmédbe én nemzetem e végrendeletet, hogy nagyfiadnak emlékét móltón megtiszteljed; tartsuk meg azt mi is tisztelt ünneplőközönség hiven, lelkiismeretesen s akkor e sasszemű látnok biztos reménységével kiálthatjuk:

Éljen a szabad, éljen a független Magyar-ország!
Közli: Dr. B. V.

név dicsőségében együtt fűzött diadal koszorút gr. Apponyi Albert, méltan bámulatban ejtvén esodaszerű ékesszólásával a művelt külföld illusztris képvislőit.

Azóta még egyszer szerzett-dicsőséget gr. Apponyi a magyar névnek, ujólag be bizonyítván azt, hogy a magyar politikus jól és melegen átérzi a világ béke-nagy kérdéseit, annyira, hogy az idealizmus megvalósíthatatlanságából le tud szállani a gyakorlatiasságnak a vég czélhoz vezető lépcsőire is, s bebizonyítván ez által ujulóg nagy elhivatottságát a belpolitikai irányzatok vezetése körül is, Apponyi mamustusos beszédje, melyet Párisban mondott el már csak azért is egyik legkiválóbb alkotása a nagy számoknak, mert olyan eszme szolgálatában mondotta el, amely az utóbbi időben egész lelkét betölti.

A világ béke ideájának megvalósítására a világ sajtóját akarja szervezni a parlamentek uniójának szövetséges társául. Ezt az eszméjét, a melynek itthon már sikerült is tesztet adnia, most akarja az egész művelt világra kiterjedően foganatra juttatni. abból a gondolatból indult ki, hogy az interparlamentáris unió nem teljesíthette eddig feladatát, nemzeti csoportjai nem működhetek kellő hatással, mert nincsen meg köztük és a népakarat között a kellő kapcsolat.

Ezt megteremteni és állandóan fen tartani, a sajtó hivatása. És hogy a sajtó teljesítse is ezt a hivatását, ehhez szükséges a békebarát sajtó szervezése, hogy a béketörékvések rendszeres előmozdítása a sajtóban gyökeret verhessen. Például oda állította a már megszervezett magyar békebarát sajtószövetséget — amelynek nyomán már a szerbek is szervezkednek — s a példa követésére felszólította a nyugati nemzetek, első sorban Franciaország sajtóját.

Népakarat és sajtó egyöntetűsége: ez a világ béke alapja. Apponyi szerint, mi hozzá tehetjük, hogy az ország békének is ez a bázisa. És azt is nyomban, hogy egyes disszenáns hangokat számba se véve, nagyobb harmonia ami kis országunkban sem volt, mint manapság.

Pedig országok lékójéből áll a végeredményben, a világ békéje.

Sapientia sat!

A székelyföldi iparkiallítás ismertetése.

(Folytatás és vége.)

Vegyészeti ipar.

Ez az iparág nemcsak itt, de az egész országban is el van hanyagolva.

Törpényi János helybeli tintagyáros többféle kitünő minőségű gubacs, antraczen és színes tintát, valamint hidegenyvet állított ki. Gyarlóságunkat árulja el, hogy mégis idegen tintákkal van a helyi piac elárasztva. Hogy miért veszünk Leonhardféle tintát, mikor helybeli gyáros ugyan-olyan minőségűt olcsóbban árusít — azt nem értjük.

Breckner Vilmos törekvő szappangyáros ügyes csoportozatban mutatja be gyártmányait: közönséges mosó és márvány, finomabb elefánt szappant és szappan port. Gyártmányai oly finomak, hogy csak egy lépés még — és pipere szappant is gyárt hat. Ebben szükségletünk nagy, szállítónk pedig Ausztria. Reméljük, hogy nemsokára meglepi közönségünket pipere-szappanok gyártásával, mert arra termett, iparának fejlesztésére hivatott iparosnak ösmerjük.

Sokszorosító és papir ipar.

Két elsőrangú fényképészünk kivételével iparosaink nem igen buzgolkodtak készítményeiknek bemutatásával. Bizonyára nagyon jól megy sorsuk, nem szorultak rá a közönség támogatására. Ha valaki a kiállításból ítélve meg ipari állapotunkat, azt kellene hinnie, hogy nyomda- és könyvkötő iparunk egyáltalán nincsen.

Veinrich Sámuel fényképész 3 nagy csoport képet, igen sikerült platin nagyításokat és néhány kitünő typos képet mutat be. Egy cigánynak és egy oláh parasztpárnak képe különösen jól sikerült, s becsületére válik készítőjének.

Csonka Géza fényképész tárgyai sem szorulnak külön dicsőretre, mert közönségünk művészi izlését és kitünő technikáját amugy is kellőképpen méltányolja. Brómezüst képei minden kritikát kiállanak, platinagyításai élethűek, makar képei pedig ritka, meleg tónussal ékeskednek.

Papp Ferencz kézdivásárhelyi fényképész Háromszék megye regényes tájairól készített pompás fényképeit állította ki.

Az egyetlen könyvkötő, ki részt vett a kiállításon Schnitzen Jakab helybeli könyvkötő, ki egy esinos író mappát és diszes irattartót állított ki.

Prizs József Gyergyó-Ditről egy esinos füzetet, Rosenberg Albert helyből igen praktikus, saját találmányu mintazaeskókat mutatott be.

Vas- és fémipar.

Az elszigeteltség, a nagy forgalmi pontokból való távolság és a közlekedési eszközök hiánya megsemmisülésbe sodorták a Székelyföldnek vasiparát. A kovásznai, fülei, bodvai vasgyárak és a Csikbalánbányai híres rézbánya egymásután szüntették be üzemüket, a szegénység és a kivándorlást növelvén maguk után.

Egyedül a szentkeresztbányai vasgyár áll még fenn, a melyet tulajdonosa Lántzky Sándor küzdelemmel sok áldozat árán tart fenn. Ez minden fajta gyártmányát bemutatva kiállításunkon, kezdve a rud vasaktól és kapáktól a esinosan dekorált érekkemencékig. Dicsőrettel szólhatunk a gyártmányok jóságáról csupán az érekkemencék mintázása kívanna több változatosságot és stilszerűséget. Megvagyunk különben győződve, hogy a derék tulajdonos mihelyt közelében vasutat kap, a külsőzésben is ujtásokat fog behozni. Adja isten, hogy mielőbb teljesedésben menjen a székely vasut hálózat kiépítése, melynek halogatása bénítólag nehezedik a Székelyföld közgazdasági viszonyaira.

Szilágyi Testvérek marosvásárhelyi gépgyárosoknak egy négy kerekű és egy két kerekű tüzi feeskendője bizonyoságot szolgáltatott arra, hogy e nemben is kitünő munkákat kapunk helyben s nines miért idegenbe menjünk értük. A Szilágyiék által nagy igyekezettel fen tartott vállalat mindenestre megérdemli a közönség támogatását.

Szilágyi Domokos miniatúr szeszfőzőjének sok nézője akadt. Nagy türelemnek és pontos munkának tanulságos tárgya ez.

Sulez József marosvásárhelyi lakatos sirrása is szolid pontos munka.

Koós Ferencz kép után csinálta meg „Add meg a mi mindennapi kenyerünket” szinbolizáló dombor művet. Egy gatyás piraczt ember, a mezőn a kalap levéve, kaszáját lábához állítva imádkozik. Erős vaslemezekből nagy fáradsággal kidogozott munka, a mely dicsőretére válik a készítő fiatal iparosnak, jóllehet maga a rajz, hogy még némi kívánni valót

Tartler József marosvásárhelyi lakatos segéd 14 darab kovácsolt disznövet állított ki. Ezek között anyai szeretetett ábrázoló dombormű művésziesen van megalkotva, a mely Hegedüs miniszter figyelmét is megragadta. A miniszter a megnyitáskor elő is jegyeztette Tartlert a Párisba küldendő ösztöndíja sok közé. A többi munkái filegrám virágcsokrokból, rózsza ágakból és virágokkal diszitett képkeretekből levélayomokból állanak.

Takarék tűzhelyeket Kapusy Károly szász-regeni és Ráduly Ferencz kézdivásárhelyi lakatosoktól látunk. Mindketten egészen versenyképes munkákkal mutatkoznak be.

Közel József bádogos padlás ablaka művészileg van kidolgozva, a rajz pontos betartásával és a ragyogóan tiszta munkával válik ki.

E csoportban két érdekes találmány is látható. Az egyik Tamás János helyi állatorvos gőzgép vizsinmutatója, a melyet szakértők czélszerűnek és gyakorlatiasnak mondanak, a másik Rosenberg Albert dugóhúzó gépe, a mely ásványviz, sör, bor, s hasonló nagy forgalmu üzletekben elterjedésre van hivatva. Mindkét feltaláló kapott immár megrendeléseket. A dugóhúzó gépnek gyártását egy bécsi czég vállalta magára.

Koos Géza rostái, Papp Gyula pontos mérlege és Kolozsi József koci alkatrészei érdemelnek e csoportban még említést.

A szászregeni híres koci ipart Depuer Róbert mutatta be. Remek kociját 650 frtért el is adta. Ha-

sonlóképpen eladta Palek Károly marosvásárhelyi kocsigyártó is a kiállításra készített kocsiját.

Bőripar.

A romániai vámháboru sokat rontott a Székelyföld híres bőriparán. Timár iparunkat részben az semmisítette meg és fölöttebb megnehezítette a láb-beli készítő ipar existenciáját. Mindannak dacára jeles szakiparosaink számosan vannak.

A cipész iparban a kiállításon Geschmeidi Antal marosvásárhelyi, Orbán Nagy- és Tamás székelyudvarhelyi cipő raktár szövetkezete és György Mihály kovásznai cipész valósággal remekelnek, formásabb és jobban megmunkált cipőket országos kiállításokon sem lehet látni.

A marosvásárhelyi híres csizmakészítő ipart Vida Károly, Erdős János és Simon Károly képviselik, utóbbi bemutatta az általa gyártott honvéd bakancsokat is. Kézdivásárhelyről Szöcs Bálint és Turóczy Albert csizmadiák szintén versenyképes árukkal vannak jelen.

Élelmi cikkek.

Nagy jövője kell valamikor legyen ennek az iparnak a hús, tej, gyümölcs feldolgozás külföldön nagy vidékeknek nyújt existenciát s nálunk a Székelyföldön kedvező feltételek állanak rendelkezésre.

Kiállításunkon Ince Gyula és Moczán Tódor mutatják be a háromszék megyei turó és sajt készítést, melyek közül különösen a híres kaskaval sajt igen megnyerte a közönség tetszését.

Ince Gyula baróthi és Moczán Tódor nagybecsoni gyárainak fejlődéséről örömmel veszünk tudomást s őszintén kívánunk nekik továbbra is előhaladást.

Még Csimpoko János remeteszegi turó készítő-től látunk a marosvásárhelyi piacon kedvelt sajtokat.

Róthy János füstölthús áru. Hoffmann Károly izlotes süteményei, a megyesfalvi likör-gyár és a Bürger-féle sörgyár gazdag kiállításai teszik változatossá és kíváncsiságot e csoportot.

Végül megemlékezünk a kiállítás rendezőiről, a kik az e célra alakult rendező bizottságban további munkásságot fejtettek ki. Tauszik B. Hugó kamarai elnök, mint a rendező bizottság elnöke. László Gyula mint jegyzője, Örley János kir. iparfelügyelő, Sz. Szakáts Péter kamarai titkár, Fekete Jakab áll. szakiskolai igazgató, mint a bizottság tagjait, munkásságának köszönhető, hogy e minden tekintetben tanulságos kiállítás létre jött. Bizonyynal láthatók tanulságai is, melyek a székely ipar fejlődésének alapjai lesznek. Jó ily határjelzőt többször tenni haladásunk és nyomorúságunk útjára, hadd lássák.

A kiállítás költségei a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara, Marosvásárhelyi szab. kir. város tanácsa, a marosvásárhelyi Agrár takarékpénztár részvénytársaság, Marostordavármegye és Marosvásárhely sz. kir. város közigazgatási és iparfejlesztő bizottsága, a Marosvásárhelyi takarékpénztár részvénytársaság, az Erdélyi kereskedelmi és hitelbank és emke szíves adományából, egy népünnepély jóvedelméből és a kiállítási belépti díjakból gyűlt össze.

Közgazdasági szaktudósítók külföldön.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a következő leiratot intézete a magyarországi gazdasági egyesületekhez:

Értesitem az egyesületet, hogy a tárczámat érdeklő kérések tanulmányozása végett báró Malcomos Jeromos miniszteri tanácsosi címmel felruházott miniszteri osztálytanácsost a Németbirodalom Dánia és Hollandi területére szóló megbízással Berlinbe, György Endre volt országgyűlési képviselőt, a Magyar Tudományos Akadémia tagját, Angolország és Franciaország területére szóló megbízatással Londonba, Gaál Gyula földbirtokost a Balkán államok területére szóló megbízatással Bukarestbe és ifj. Paikert Alajost, a mezőgazdasági muzeum őrét az Amerikai Egyesült Államok és Kanada területére szóló megbízatással Washingtonba, szaktudósítókul kiküldtem.

A szaktudósító feladata általában azon közgazdasági, társadalmi, illetve műszaki viszonyoknak kimerítő kutatása, melynek tanulmányozására kiküldetett.

Nevezetesen éber figyelemmel tartozik a szaktudósító kísérni az illető ország közgazdasági politikájának úgy általános irányát, valamint minden fontosabb kérésére vonatkozó mozzanatát és az ottani szaktudósító részére kijelölt feladatok tekintetében kifejtett törekvéseit, valamint az illető köröknek arra vonatkozó tevékenységét.

A tanulmányozása tárgyát képező viszonyok tekintetében és az ez által elért vívmányokról, továbbá az ide vágó törvényalkotás terén életbeléptetett újításokról és ezek hatásáról, valamint a gazdasági fejlődés előmozdítása céljából tervezett, további rend szabályokról tüzetes tájékoztatást szerez.

Különösen pedig a mező és erdőgazdaság ügyeket illetőleg a szaktudósító a tanulmányozásra kijelölt országokban figyelemmel kíséri: a mező- és erdőgazdasági termények, termékek és cikkek behozatali és kiviteli forgalmát; a vámokat, a forgalmi és egyéb illetékeket, különösen azon cikkek tekintetében, a melyek a magyar korona országainak termelése vagy fogyasztása szempontjából jelentőséggel bírnak; általában a mező- és erdőgazdasági ügyek fejlődését és az ennek előmozdítását célzó intézkedéseket; a mező- és erdőgazdasági termékek és cikkek előállítását, vagy feldolgozását megkönnyíti vagy olosóbbá tevő üzem-nemeket; a gazdasági szakoktatás ügyét, a gazdasági munkások és a munka közvetítés viszonyait; a tarifa politika és gazdasági statisztika, az állategészségügy, az állattenyésztés, a borászat és szőlészet, a telepítés kérdést, stb. szóval a földmivelésügyi tárcza hatáskörébe tartozó összes fontosabb ügyeket.

Kedvező konjunkturákat, melyeket a hazai érdekeltek körök haszonnal kiaknázhathatnak, mindannyiszor a legsürgősebben kell a m. kir. földmivelésügyi miniszter tudomására hoznia.

A fentebb jelzett ügyekre vonatkozó törvényjavaslatokat, rendeleteket emlékiratokat, és figyelmet érdemlő szakmunkákat szintén azonnal meg kell szereznie és a m. kir. földmivelésügyi miniszternek előterjesztenie? kit egyszerűs mind azon tárgyalásokról is tájékoztatni kell, melyek az említett törvényjavaslatok tekintetében folyamatban vannak.

Végül köteles a szaktudósító a m. kir. földmivelésügyi minisztértől esetről-esetre veendő minden megbízhatásnak is megfelelni.

A szaktudósítók kizárólag az én fenhatóságom alá tartoznak s a cs. és kir. osztrák magyar követ-ségekhöz vagy konzuli hivatalokhoz, melyeknek hivatali kerületében tartózkodnak, nincsenek beosztva, azonban ezen képviseleti hatóságok támogatásában részesülnek.

Hogy ezen kizárólag az ország fontos mezőgazdasági érdekeit szolgáló intézmény sikere működést fejthessen ki, kíváncs, hogy a gazdakörök figyelme e szervezetre felhívásuk azzal a további figyelmeztetéssel, hogy a szaktudósítókhoz hozzá-mintázandó s közérdeklő adatokat tartalmazó jelentéseit első sorban e miniszterium hivatalos közlönyében a Földmivelési Értesítő-ben fogom közzététni; de ezen felül intézkedni szándékozom az írárt is hogy a jelentések — vagy esetleg azoknak kiválóbb érdekes adatai kivonatolva a napi sajtónak és a szaklapoknak is rendelkezésükre álljanak. Ezekre a közleményekre az ország gazdaközönségének figyelmét és érdeklődését ez uton is felhívom; s kérem az egyesületet, hogy saját hatáskörében ezen közérdeklő intézkedés ismeretét szintén terjeszteni szíveskedjék.

Megjegyzem még, hogy hatóságoknak, szaktestületeknek s magán személyeknek is módot kívánok adni arra, hogy gazdasági tárgyú és irányu, tehát nevezett szaktudósítóim, munkakörébe vágó s az illető szaktudósító működési területétől kijelölt országokra vonatkozólag netán óhajtott felvilágosítások és adatok beszerzése céljából szaktudósítóim tevékenységét igénybe vehessék, illetőleg kikérhessék. Ily irányu megkeresések ennél fogva, a kívánt felvilágosítások és adatok tárgyának és céljának mindenkor pontos és világos megjelölése mellett esetről-esetre hozzá-mintázandók. Részemről igen öröközve, ha az érdekeltségi körök szaktudósítóim ily irányu tevékenységét minél fokozottabb mértékben fogják igénybe venni.

A szaktudósítóktól veendő kívánt felvilágosítások annak idején szintén az én közvetítésemmel fognak az illető érdeklődőknek rendelkezésükre bocsátatni. Kelt Budapesten, 1900. évi apr. hó 10-én. Darányi s. k.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk.** Minálunk a szerdai napokat az ugynevezett kritikus napok közé avatta fel az időjárás, mert az idén a nagyobb viharok rendszeresen szerdán történtek. Hogy az időjárás hű maradjon felvett szokásához, mult szerdán is hozott egy kevés jégesőt, mely azonban csak az északon fekvő községeknek tett némi kárt s Kézdivásárhelyet az északon elvonult viharok csak a szele érte. A hőmérséklet általában tulságos magas.

— **Személyi hir.** Illusztris vendége volt a mult hófőn városunknak. Dr. Hegedüs Loránd országgyűlési képviselő jött el hozzánk, hogy egy közgazdasági művéhez adatokat szerezzen magának. Hétfőndélután több műhelyt s az egyes iparosoktól közvetlen meggyőződést szerzett arról, hogy minő hatással volt a székely kisiparra a románai vámháboru. A Kézdivásárhelyi iparosok a kereskedelmi miniszter fiát s a jónövű képviselőt mindenütt a legrokonszonvesebben fogadták s készségesen bocsátották rendelkezésére a szükséges adatokat. A rokonszenves ifjú képviselő f. hó 7-én elutazott a romániai híres Szalancz fürdő meglátogatására.

— **Zilahi Gyula kacagató művész estélye.** Zilahi Gyula a budapesti nemzeti színház tagja f. hó 7-én az Unió-kerti szinkörben kacagató művészestélyt rendezett. Elég szép számú közönség gyűlt össze megnézni a nemzeti színház híres komikusát a budapesti közönség kedvencét, az édes Zsült. Az estély programja elég jól volt össze válogatva; hém monolog került előadásra. Ezek közül nagyobb hatást értek el: Coquelin kedvenc monologja „Az élet,“ „A komikus“ Kürthy E.-től és „A föld és népei“ ez. kulturhistoriko, geographico humoristikus előadás, melyek irásában Zilahi is közre működött. A programmon kívül volt még egy szavaltat, melyben egy kis iskolásfiú vizsgai zavarát ecsetelte Zilahi, ez volt az estély leghatásosabb pontja. Meg kell jegyeznünk, hogy Zilahi ur művészete egyáltalában nem szorult arra, hogy olyan furesa címmel (kacagó művész estély) csináljon magának reklámot. Az estély tiszta jóvedelmének egy része jótékony célra az „Orsz. Ötvös-Alap“-nál a tanítók házában kezelt „Zilahi-alapítvány“ javára fordittatik. —cs—n.

— **A tanuló ifjuság szombati mulatságára** ismételtelen felhívjuk a n. é. közönség szíves figyelmét, Mint értesültünk a derék tanulóke szokásos mulatságukon kívül, még egy tánccezzal egybekötött Kosuth-matinét is rendeznek.

— **A kovásznai árviz katasztrófa** egyik áldozatát, Kovács Imrét, a pákái gátnál fadarabokat kereső emberek megtalálták a mult pénteken. A halottat e hó 5-én nagyrésztvét mellett temették el Kovásznán. Kövér József hulláját még ez ideig hiában keresik. A végzetes szerencsétlenség még mindig izgatottságban tartja a lakosságot. Az arra illetékes hatóság megindította a nyomozatot arra nézve, hogy kiderítse, vajjon terhele valakit felelősség a szerencsétlenséget. Annyi tény, hogy a szerencsétlenség a roskadozó hidra vakmerőséggel, s megboesáthatlan könnyelműséggel rámenő emberek meggondolatlansága által idéztetett elő. Abban mindenki egyet ért, hogy a hid úgy, a hogy építve volt, nem állhatott ellent a rettentő árviznek.

— **Máthé István** begedü művész e hó 4-én este Kelemen Lajosné, Málík Loránd, dr. Szász Izsákné, Bathó János és a zágóni tanítói dalkör közreműködésével fényesen sikerült, tánccezzal egybekötött hangversenyt rendezett Kovásznán, a Deák Imre-féle szinkörben. A terem teljesen megtelt intelligens publikummal, mely szünni nem akaró ovációkban részesítette a szereplőket. A majdnem 2 1/2 óráig tartó műsor után táncz következett. A mulatság, mely szép jóvedelmet hozott, a hajnali órákban ért véget.

— **Zilahi Gyula** a budapesti „Nemzeti Színház“ tagja, részben az orsz. Ötvös alapnál, a Tanítók házában kezelt „Zilahi alapítvány“ javára, a Deák Imre-féle szinkörben Kovásznán, e hó 5-én jótékony célú kacagató estélyt tartott. A kitűnő művész az estélyre elég szép számmal megjelent közönséget mindvégig igen derült hangulatban tartotta. „A föld és népei“ című tudós felolvasás, mely a maga ne-

mében páratlan szatira és humorisztikus előadás, némelyeknek nevetőgörcsöt okozott, (no, persze, azért nem volt szükség orvosi közbelépésre) s olyan hatalmas kacagásra indította a művelt publikumot, hogy a „tudós professzor ur” számtalanszor volt kénytelen várni a jó kedv miatt, hogy megszakított s harsogó kacajokat előidézett felolvasását a közönség további épülésére tovább folytathassa. Részünkről nagyon sajnáljuk azokat, kik azon élvezetes estén részben a megelőző napi bál fáradalmi, részben a részvétlenség miatt meg nem jelenhettek, mert bizony mondjuk azoknak: valamint esztendőben egyszer esik karácsony, akként: egy emberi életben a mi vidékünkön egyszer lehet alkalma a közönségnek a Zilahi-féle estélyek humorán a végletekig nevetni.

— A kovásznai fürdővendégek névsora aug. 4-ig. Türk Jánosné, válalk. Brassó (1 sz.) Albertfy Sándorné, ker., Brassó (1 sz.) Safrani mag., Brassó (3 sz.) Velnreiter György, sörgy., K.-Vásárhely (1 sz.) Karácsonyi Miklós, ker., Brassó (1 sz.) Gerbató György, ker., Tövis (1 sz.) Alesius Arnold orv. növ., Bécs (1 sz.) Volf Gyula, Brassó (2 sz.) Egyed Mózes, tanár, Dóva (2 sz.) Parasztivá Ban- ezila, tanítóné, Otohán (2 sz.) Klein Lipót, ker.,

Petrozsény (1 sz.) Joós Lajos, postatiszt, Nagy Károly (2 sz.) Ilyás József, rendőr, Brassó (2 sz.) Grosz Katalin, Walter Róza, Theul Lujza, Theil Gottlib, Höltvény (4 sz.) Radu Odor földm., Türkös (3 sz.) özv. Diénes Lajosné, birt., K.-Vásárhely (5 sz.) Kovács Dénes, adótárnok, Nagyvárád (4 sz.) Kupferstich Manó, ker., Brassó (3 sz.) Fogarasi János, nyug. tanár, Gyulafehérvár (2 sz.) Kabdebó Antal, mag., Gyulafehérvár (1 sz.) Karácson Jánosné Aldoboly (1 sz.) Hadler Konstantin, kárpitos, Brassó (1 sz.) Greisinger Lajosné, máv. hiv., Budapest (2 sz.) Biró Ferencz, enyves, Brassó (1 sz.) Barabás Benodekné, intőzőné, Zabola (2 sz.) Ilasievici Ipolit, tanár, Brassó (6 sz.) Darvas István, esizm. Cs.-Csatószeg (1 sz.) özv. Balogh Elekné mag. Brassó (5 sz.) Fischer Lujza, örm. neje. Köpeg (1 sz.) Teutsch Fanni, ker., Brassó (1 sz.) Spiró Emil máv. főellenőr. Kolozsvár (3 sz.) Összesen: 66 személy. Vajnafalván. Gábor Endre tan., Peselnek (4 sz.) Mikos Miklósné, máv. irod. altiszt neje Kolozsvár (2 sz.) Reveieza Negutz, Irodian, szücs, Brassó (2 sz.) Faragó Béla, árvah. ig. (4 sz.) Balázs Márton, tan., K.-Vásárhely (2 sz.) Velnreiter Jánosné, K.-Vásárhely (3 sz.) Anna Sassu, maggyis (1 sz.) Kovács Dániel, tanár, Torda (2 sz.) Matejkó Elena, lelkészné, Hoszszufalu (1 sz.) Paraszkiwa Butu gyárosné,

Hosszszufalu (1 sz.) Összesen: (22 sz.) a mely Az eddig kimutatottakkal: (410 személy.) Futóvendégek száma eddig 600-ra tehető.

— Van Önnek pere? Az Önügyvéd segéd-kezése mellett peres ügyeit és az ahhoz tartozó összes iratokat ügyvédi közbejárás nélkül végezheti és évente sok pénzt megtakaríthat. Az Önügyvédnek ezime: „Dr. Földes Árpád, A magyar iparos törvényszükséglete.” A munkáról az összes fővárosi hírlapok elismerőleg nyilatkoztak, és a többiek között az is meg lett említve, hogy végre olyan mű jelent meg a magyar könyvpiacra, a mely ugy oleső áránál, valamint terjedelménél fogva bárkinek nagy szolgálatára lehet, és saját magának árt az, a ki a munkát könyvtárának meg nem veszi. Az „Önügyvédből” 2 hónap alatt több mint 3000 példány lett eladva. Sok utánrendelés is érkezik. 1 frt 20 kr előleges beküldése mellett bérmentve küldöm ezen könyvet, míg a kevés készlet tart. Utánvét mellett is lehet rendelni. Krausz Henrik könyvkereskedő és antiquarium Budapest, VIII. József körút 11.

HIRDETÉSEK.

A
„SZÉKELYFÖLD”
politikai, közgazdasági,
társadalmi és szépirodalmi hírlap

Kézdi-Vásárhelytt.

Előfizetési ára:

Egész évre	10 K. — f.
Fél évre	5 K. — f.
Negyedévre	2 K. 50 f.
Egyes szám ára	— K. 10 f.

Előfizetések és hirdetések bármikor felvételnek; ugyisintén kíváncsiakra mutatványszámokat ingyen küld a

„SZÉKELYFÖLD” Kiadóhivatala
Kézdi-Vásárhelytt.

BUTOR

készpénzfizetés mellett jutányos áron beszerezhető:

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

butorraktárában

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT.

Sz. 1486/900. tkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kovásznai kir. járásbíró, mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Butyka György és társa végrehajtónak, Butyka Bénéám (Dániel) végrehajtást szenvedett elleni 63 K. 20 filler tőkekövetelés és járulókai iránti végrehajtási ügyében, a közdi-vásárhelyi kir. törvényszék (a kovásznai kir. járásbíró) területén levő, Kovászna község határára fekvő, a kovásznai 393. sz. tjkben 805., 806. hrsz. egész ingatlanra 898 koronában ezzel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy afennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi szeptember hó 28-ik napján d. e. 9 órakor ezen tkvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. év november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. XL t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Kovácsnán, 1900. évi május hó 10-én.

Száva,
kir. albiró.

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gözerőre berendezett könyvnyomdája

elvállalja minden szakba vágó munkáknak gyors és pontos elkészítését.

Ajánlja nagy nyomtatvány raktárát:

közigazgatási, körorvosi,
egyházi stb.

hivatalok részére.

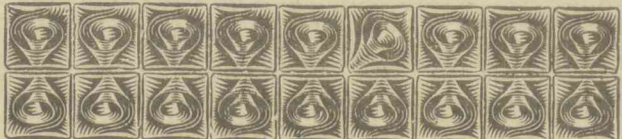
Továbbá dusan felszerelt

papir, írószer és könyvkereskedését.

Elvállalja mindenféle

könyveknek a bekötését.

Ezeket kívül: körlevelek, falragaszok, névjegyek, gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi meghívók, levélborítékok czégnymással, folyóiratok, könyvek, füzetek gyors és pontos elkészítését a legjutányosabb árak mellett eszközli.

Ny. Ifj. Jancsó M-nél K.-Vásárhelytt.